

Ezt még tanulni kell

A pusztaszeri Hétvezér Mezőgazdasági Termelőszövetkezet csaknem 5 ezer hektáron gazdálkodik. Adottságai, és a gazdálkodási eredményeik az országos átlaghoz közeli. Háromszáz hektáron fűszerpaprikát termesztnek. Ebben a szövetkezetben töltött egy hetet a jogi kar másod-harmadéves hallgatósága. A következő héten az elsős és negyedévesek váltják azokat, akiknek munkájáról, tapasztalatairól számolunk most be.

Előzmények

Amikor hétfőn reggel a „Gödör” előtt találkoztunk, még nem tudtuk, mit is fogunk csinálni. Két lehetőség volt: paprikaszedés vagy szőlőszüret. Végül is paprikát szedtünk.

Az autóbuszok (milyen ritka az ilyen tudósításokban) pontosan érkeztek és 45 perc múlva a paprikatábla végén ébredtünk fel. A fogadtatásról kár lenne írni — elég hozzá annyi, nem volt egyetlen szövetkezeti vezető, aki elmondta volna, hogy mennyi paprikát kell szednünk, mit fizetnek érte. Pedig érdekelt volna valamennyiünket, hiszen minden hallgató felajánlotta, hogy keresetéből 80 forintot a KISZ-szervezetnek ad és a napi 16 forintot ebédet is magunk fizetjük. Hogy miért nem tájékoztattak bennünket, arra másnap reggel rájöttünk. Az első napon, amikor minden csoport a legjobban dolgozott, 218 mázsa paprikát szedtünk le. Egy mázsa paprikának a leszedésért 41 forint jár. Az első alkalommal 187-en dolgoztunk.

Ezek a tények: könnyű kiszámolni, hogy alig kereshettünk 60 forintot fejenként. Amikor szóvá tettük, a következő volt a válasz: a szövetkezet bérszabályzata ilyen bértételt mond ki.

Igen ám, de a válaszadó arra nem tért ki, hogy a néhol „öserdők” vetett paprikából milyen sokat kell leszedni, hogy meglegyen egy kiló.

Összefoglalva: nem hiszem, hogy a pusztaszeri tsz reális munkabért állapított volna meg a paprika szedéséért. Félek, hogy ez a diákmunkaerő kihasználását, nem pedig a szövetkezet munkaerejének növelését szolgálja.

Értsünk szót

Amikor már a második napon alább hagyott a munkakedv, a szövetkezet egyik vezetője (kerületvezető) nem sajnálta elővenni nagystilű szövegét, ami-

nek alapmódonivalója az volt, hogy itt dolgozni kell, ha török, ha szakad! Az egyórás ebéddő letelte előtt kerekre fogalmazott mondatban előadta: nem kötelező itt dolgozni, menjenek be a táblába „vagy haza”. (Előző mondatait azért nem idéztem, mert senkinek a szórakozását nem akarom mások fanyar humorával elrontani.) Sajnos, ez lett jellemző a következő napokra. A hallgatók a hihetetlenül alacsony kereseti lehetőség miatt nem vettek nagy lendületet, a szövetkezet vezetői pedig nem találták meg a hangot a fiatalokhoz. A leggyakrabban Balástya neve került elő. Azok, akik egy évvel ezelőtt ott dolgoztak, csak a dicséret hangján szólhattak az ottani vezetőkről, munkaszervezésről. Pusztaszeren viszont ládahegyek állnak, mégis zsákokba szedették a paprikát...

Jó étvágyat

Ha a reggeli meleg vizet teának neveztek — amit szintén mi fizettünk —, akkor az ebédet elfogadom ebédnek, de csak fenntartásokkal, mert annak mennyiségére nincs és nem is lehet kifogás, a minőségére azonban annál inkább. És ismét csak a balástyai tsz példája: a szövetkezet néhány nődolgozója megítélte a pörköltöt, mi magunk pedig elosztottuk — jobban, mint most Pusztaszeren. Ami még idetartozik. Egy órára bezárták a kiszendéglőt, nehogy egyetlen üveg sör, vagy colát kapjon az ember!

Paprikaszüret (Fotó: Fehér Mihály)

Amikor hosszas vita után kompromisszumos megoldás született a munka befejezését illetően — a térsz délután 5 óráig, a diákok ellenben 4 óráig akartak dolgozni — ismét elindulhattak a buszok. Újra 45 perces utazás. (Voltak, akik cifrázták az útközben elromlott autóbusz miatt; stoppal, más autóbusszal, majd villamossal érkeztek haza.) A kollégiumokban aztán hideg víz várta őket. Erről panaszkodtak az Irinyi és a József Attila Kollégium lakói.

Színfolt

A jogi kar fiatal oktatói — nem úgy, mint a tsz vezetői — szót értettek a fiatalokkal. Egyikük — nevét azért nem írom le, mert nincs szükség a népszerűsítésre — egy napon át rakodómunkásként dolgozott, másikkal szervezett, lelkesített. Ha valami, ez dicséretes volt.

Értékelés helyett

A népgazdaság segítése természetes feladata az egyetemen tanuló fiataloknak is. Ebben nem is tér el a hallgatók véleménye. Elvárniuk azonban — s sajnos ezt Pusztaszeren nem biztosították —, hogy jó hangulatban végzhessék a munkát. A munkabér ennek csak egyik feltétele. A jövőt illetően elsősorban a fent leírt hiányosságok, hibák kiküszöbölésére kell gondot fordítani. S bár biztos, hogy közöttünk is voltak lógósok, de összességében segíteni akartunk. Hogy ezt Pusztaszeren másként értelmezték, azt nagyon sajnáljuk.

— LES —

Hivatásra készülve a Móra Kollégiumban

A JATE Móra Ferenc Kollégiumának lakói évről évre önálló, szakmai, ideológiai, kulturális program szervezői és egyben élvezői. Tartalmilag és formailag sokszínű programjaik az élet különböző területei iránti fogékonyságukat bizonyítják. Ugyanakkor fogékonyságra nevelik azokat, akik e téren még csak a kezdő lépéseknél tartanak.

Csak elismerés illeti a fiatalokat, a belső és a külső pártfogókat azért, mert ösztönzik és segítik a vállalkozó kedvűeket az előadások, műsoros rendezvények, az ország tájait bemutató kiállítások stb. előkészítésében.

A mindenkori program mind a közönségnek, mind a szervezőnek nyereség. Utóbbinak azért, mert fiatalos vállalkozó kedve teret kap, kipróbálhatja önmagát. Számára látszólag mindez a szabad idő tartalmas kitöltésére szolgáló élménynek tűnik, valójában azonban olyan tapasztalatokat raktározhat, amelyeket pedagógusként kamatoztathat.

Az iskolában folyó oktató-nevelő munkának fentiekhez hasonló, látszólag „háttér”-kérdése a szak- és az általános művelődést szolgáló irodalomban való biztonságos eligazodás, illetve a tudatos használat. Különösen szükséges e fejleszhető képesség a társadalomtudományok megismerésekor, még inkább művelésükkor. Erősen leegyszerűsítve a kérdést, e tudományokkal kapcsolatban a könyvtárak, levéltárak, az ott levő dokumentumok ugyanazt a szerepet töltik be, mint a természettudományok legelőbbjénél maga a természet, illetve a laboratóriumok, az ott rendelkezésre álló eszközök, műszerek.

A Móra Kollégium bölcsész hallgatóinak természetes munkaeszköze a könyv, a folyóirat, a tanteremben kívül szinte állandó munkatere a könyvtár. Természetes ezért, hogy főleg közülük kerül ki a kollégiumi megbízott könyvtárkezelő. E munkájuk során jelelték problémáik és az iskolai könyvtárral kapcsolatos homályos elképzeléseik adták az ötletet: a kollégium programjába foglalva, főfoglalkozású könyvtárossal szót váltva alakuljon ki teljes kép a kollégiumi könyvtárkezelő, a majdani iskolai könyvtáros munkájáról.

A két alkalommal sorra kerülő beszélgetés a főfoglalkozású könyvtárosnak a vártnál többet nyújtott. Egyértelműen tapasztalnia lehetett ugyanis a hallgatók pedagógusra jellemző lelkiismeretességét önként vállalt feladataik önértékelésekor, további elképzeléseik megfogalmazásakor.

A beszélgetésben részt vevő hallgatók egyetértettek abban, hogy a kollégiumi könyvtárt a tanulmányi munka, a tartalmas önművelés ösztönző hatású kör-

nyezetévé kell fejleszteni. Elgondolásaik megvalósításáért máris sokat tettek. Törekvésük a tanulmányi munkához szükséges kötelező irodalmat mennél több szak esetében biztosítani. Nagy figyelmet fordítanak a megfelelő tudományok szakfolyóiratainak arányos, némelykor több példányszoros beszerzésére, a lexikonokból, szótárakból, segédletekből álló kézikönyvtár erőteljes gazdagítására. A hatékonyan működő tanszéki könyvtárakra jellemző rend a kiadványokat tükröző katalógusokban, a különféle nyilvántartásokban, a szakszerei tárolásban, a vonzó könyvtári környezetben is ezt bizonyítja.

Mindezek után természetes, hogy a vizsgaidőszakok között is sok kollégista használja a könyvtárt. Így tehát a szakszerűen és főként eredményesen működő könyvtárban a lelkes könyvtárkezelőknek legfeljebb részletkérdésekben lehetett újat mondani.

Mikor végez eredményes munkát az iskolai könyvtár?

A beszélgetés e szakaszában kis segítséggel sikerült megtalálni a megfelelő irányt. A részfeladatok azonosságainak kiszűrése után az 1971-ben megjelent „Irányelvek a 18 éves aluli ifjúság könyvtári ellátásának javítására” című dokumentum, valamint az 1976-ban közzétett, magyar könyvtárügyre vonatkozó jogszabály alapján már adottak voltak a teendők.

Fentiek alapján már könnyű volt megállapítani azt, hogy az iskolai könyvtár az oktató-nevelő munka lényeges színterévé vált. Megnőtt az iskolai könyvtárosok felelőssége azért, mert e könyvtáraknak egyidejűleg kell szolgálniuk mind a pedagógusok, mind a tanulók igényeit. A tanulók érdekeit szem előtt tartva kötelesek úgy fejleszteni a gyűjteményt, hogy legalább 60%-a népszerű, tudományos, ismeretterjesztő irodalom legyen.

Az új típusú iskolai könyvtár kiaknázzható lehetőségekkel is rendelkezik. A hallgatók éppen ezért hangsúlyozták, hogy a könyvtár sokat tehet a tanuló érdeklődésének tudatos felkeltésében, olvasóvá, könyvtárhasználóvá nevelésében, az egyéniség több irányú megismerésében, formálásában, a közösségek erősítésében.

A Móra Kollégium példáját követve elképzelhető, hogy másutt is essék szó a könyvtárak adta lehetőségek sokrétűbb kihasználásáról, a könyvtári műhely-problémákról. Gondolni lehetne arra is, hogy — az audiovizuális eszközök használhatóságát bemutató foglalkozások célkitűzésével egyezően — a leendő pedagógusok közvetlen tapasztalatot szerezhessenek a tudományegyetemi gyakorló iskolák könyvtáraiban folyó tevékenységről.

DR. NOVÁK ÁKOS

Nemzetközi elismerés

Dr. Berencsi György egyetemi tanárt, a SZOTE Közegészségügyi és Járványtani Intézetének igazgatóját a Halle—Wittenbergi Martin Luther Egyetem Orvosi Fakultása október 10-én díszdoktorrá avatta a higiéné és a mikrobiológia kutatása terén elért eredményeiért.

Belga vendég

A JATE Kibernetikai Laboratóriumában október 2—6. között a Leuven-i egyetem professzora dr. K. P. van de Woestijne tett látogatást. Itt-tartózkodása alatt szemináriumokat tartott és megismerkedett az intézetben folyó biológiai modellezési kutatásokkal.

Kongresszusi előadás

A SZOTE Mikrobiológiai Intézetének igazgatója dr. Beládi Ilona, egyetemi tanár az Egészségügyi Minisztérium kiküldetésében az Antivirális anyagok vármai nemzetközi kongresszusán előadással képviselte a szegedi egyetemet.

